

Schoolleiders aan het woord

Druk! Druk! Druk! Waarmee?

Druk, druk, druk: welke schoolleider klaagt er niet over? Maar ligt het misschien ook een beetje aan de schoolleider zelf? En wat moet en kan er dan beter, om die werkdruk te verminderen? Vier schoolleiders geven hun mening over dit actuele thema.

*Wilco Groters, Onderwijskundig
Schoolleider op Cbs
De Wegwijzer in Zutphen*

'Wij maken bewuste keuzes waar we allemaal aan meedoen.'

'Ja, het is druk. Onze school De Wegwijzer vormt een onderdeel van negentien scholen van de Stichting GelderVeste. Ons bestuur heeft een heel mooi beleid uitgestippeld waar ze de komende jaren naartoe willen. Alle scholen moeten in een aantal jaren die kant uit. Dat betekent op de werkvloer dat we een grote ommezwaai moeten maken; er moet heel wat gebeuren binnen onze school. Dat geeft bij mij en de leerkrachten extra druk. Ik sta helemaal achter de veranderingen, daar gaat het niet om, maar het betekent wel meer gesprekken, vergaderingen en veranderingen. Dat is een puzzeltocht voor mij en mijn collega's.

Als team hebben we het erover gehad hoe we onszelf niet over de kop gaan jagen: welke zaken binnen onze school komen op ons pad en wat kunnen we aan de kant zetten? Waar doen we aan mee en wat laten we liggen? Als ik zie wat ik dagelijks aan post krijg van leuke zaken waar we allemaal aan mee kunnen doen! In het verleden gaf ik het door aan collega's: 'kijk maar of we er iets mee kunnen'. Dat doe ik nu niet meer, alles gaat direct in de prullenbak. En soms is dat lastig, want het zijn vaak leuke dingen voor de kinderen.

Maar we maken daar bewuste keuzes in. Overal aan meedoen kan niet. Sinterklaasviering hoort er natuurlijk gewoon bij; maar sommige andere leuke vieringen hoeven niet per se. Of we vieren wel de Kinderboekenweek, maar pakken het wat kleinschaliger aan. Hier een bewuste keuze in maken, helpt om de werkdruk niet op te laten lopen.

We zijn een school met een vijf-gelijke-dagenmodel: we stoppen elke dag om kwart over twee. Zo houden we als collega's meer tijd over om met elkaar te overleggen en lessen voor te bereiden. Toen de school tot half vier doorging, werd het vaak erg laat voor collega's. Nu blijft er ook bewust tijd over na de drukke werkdag om te ontspannen.

Daarnaast zijn we dit jaar begonnen met het loslaten van de standaard tienminutengesprekken. We kijken nu individueel hoe vaak zo'n gesprek nodig is: bij het ene kind is dat twee keer per jaar nodig, bij een ander kind misschien vaker. Hierdoor ontstaat er ruimte en flexibiliteit in de agenda's.'

*Tekst:
Daphne Doemges-Engelen*

*Fotografie:
Aangeleverde foto's
en Shutterstock*

Roel de Vries, schoolleider van OBS Julianaschool in Schagen

'Samen keuzes bespreken verlicht de werkdruk.'

'Ik heb het zeker wel druk, maar mijn ervaring van de werkdruk is dat deze niet hoog is. Dat komt denk ik vooral omdat ik het heel plezierig vind om te werken. Als je plezier in je werk hebt, zul je minder snel die werkdruk ervaren. Dan zul je minder snel verzanden in alles wat tegenzit en moeilijk is, maar vooral ook genieten van zaken die wel goed gaan. Want ook hier zit het wel eens tegen en krijg ik te maken met lastige vraagstukken.

Ik ben nu acht jaar schoolleider en als ik terugdenk aan die begintijd, is het nu inderdaad wel drukker. Tegenwoordig willen steeds meer mensen meedenken en meebeslissen. Dat kost tijd. Daarnaast zijn er in de afgelopen jaren voor mij ook wel meer taken bijgekomen. Op een gegeven moment krijg je meer ervaring en ga je ook meer bovenschoolse zaken doen. Dus tegelijk met het drukker worden, merk ik dat ik ook beter in staat ben om dingen te doen die eerder door minder ervaring meer tijd kostten. Het zit ook in de mogelijkheden waarin je geschoold kunt worden, je competent gaat voelen en blijft voelen. Ik ben in staat om genoeg scholing te krijgen. En ik kan met andere directeuren reflecteren. Dat is zeker belangrijk, want als je het in je eentje moet doen, is het lastiger om keuzes te maken. Nu kan ik samen met andere directeuren bespreken welke keuzes we maken en delen we ervaringen. Als je het over zulke zaken in groepsverband kunt hebben, kun je gemakkelijker keuzes maken; dat verlicht de werkdruk.'

Miša Lekoska, directeur Archipelschool Ravenstein in Vlissingen

'Uitdaging: de balans tussen werk en privé vinden.'

'Het is een actueel thema, werkdruk in het basisonderwijs, waar ik veel over hoor en lees, ook op social media. Zelf ben ik nu anderhalf jaar directeur; hiervoor werkte ik vijftien jaar als ib'er op het sbo. Toen ik vorig jaar op deze school begon, werd deze door de Inspectie als zwak beoordeeld. Voor de kerstvakantie zijn we uiteindelijk weer voldoende beoordeeld. Dus het was een druk eerste jaar voor mij, met extra druk om de school op orde te krijgen. Dat heeft er wel voor gezorgd dat er een enorme motivatie is om veranderingen door te voeren. Na dat jaar merkte ik wel dat het veel is geweest. Nu probeer ik een balans te zoeken. Wat ik lastig vind aan het fenomeen werkdruk, is dat je in deze functie ad hoc op zaken moet reageren die niet uitgesteld kunnen worden: bijvoorbeeld als iemand uitvalt door ziekte, en je geen vervanger kunt vinden. Dat vind ik wel eens lastig aan mijn positie; ik moet mijn plannen altijd bijstellen, omdat er iets tussendoor komt. En waar ik wel eens druk van ervaar, is

als ik iets moet doen binnen een thema waar ik niet goed in thuis ben, bijvoorbeeld financiën. Dan is het fijn dat er mensen zijn, bijvoorbeeld op het bestuurskantoor, waar je met je vragen direct terecht kunt. Dat zorgt voor overzicht. Daarnaast is het voor mij ook een uitdaging om een balans te vinden tussen werk en privé; dat loopt vaak in elkaar over. Ik heb een jong gezin, dus ik moet er wel voor waken om ook hun mijn tijd en aandacht te geven. Daarom ben ik in vakanties en weekenden soms heel bewust niet met school bezig. Ik heb een breed sociaal leven waar ik weer veel energie uit haal. Ondanks de drukte op school, ervaar ik de werkdruk niet in de vorm van stress of het niet naar je zin hebben. Dat positieve gevoel wordt mede gevormd door het team dat ik heb. Mijn team heeft ook keihard moeten werken het afgelopen jaar, en ik heb heel veel motivatie en welwillendheid bij hen gezien. Ik ervaar de drukte dus niet als een last. Daarin is de mate waarin het bestuur je ondersteunt ook belangrijk. Ik heb het als zeer waardevol ervaren dat ik de druk kan verlichten door met een sparringpartner te overleggen. Zowel een collega-directeur van binnen de organisatie als critical friend, als iemand van buiten de organisatie, vanuit de schoolbegeleidingsdienst.'

Belangrijk is dat je als school, zeker in de tijd van passend onderwijs, krijgt waar je 'recht' op hebt. Dat er gefaciliteerd wordt, in geld of in menskracht, wat je nodig hebt om een klas op een goede manier les te geven. Dat is per school verschillend, maar als deze match er niet is, zorgt dat ook voor meer werkdruk. Net als het feit dat je de juiste mensen op de juiste school moet hebben. Ga ook het gesprek aan als schoolleider en/of bestuur met mensen die niet optimaal functioneren, anders blijft dat steeds maar weer veel werk en dus werkdruk kosten.'

Ellen Kemp-v.d. Akker, Directeur locatie OBS 't Smelleken in Valkenswaard

'Handelen vanuit begrip levert geen werkdruk op.'

'Werkdruk ontstaat op het moment dat er dingen gevraagd worden waar ik niet achter kan staan. Ik vind het belangrijk professioneel en authentiek te blijven. Dit laatste betekent voor mij handelen vanuit eigen normen en waarden. Professionaliteit betekent ook voldoen aan eisen die bij de functie horen én het afleggen van verantwoording. Professionaliteit en respect dragen bij tot begrip. En handelen vanuit begrip levert geen werkdruk op. Ik ervaar niet vaak werkdruk, maar wel drukte; dat is echter iets anders. Druk op bepaalde momenten is een onderdeel van ons vak, zoals vele beroepen dat kennen. Ik denk dat de druk(te) waarover gesproken wordt, veelal in het hoofd zit. Het gevoel hebben te moeten handelen om te voorzien in de behoefte van een ander. Wanneer je daarnaast geen handelingsruimte zou ervaren, kan het lastig worden. Relativeringsvermogen is in ons vak een vereiste. Net als luisteren, kijken, overwegen, verbinden, innovatie en daadkracht kunnen helpen.'

'Belangrijk is dat je als school, zeker in de tijd van passend onderwijs, krijgt waar je 'recht' op hebt.'